

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 24 stycznia 2017 r.

Poz. 724

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR KN-I.4131.1.22.2017.22 WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 19 stycznia 2017 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.)

orzekam

nieważność załącznika do uchwały nr 218/XXIII/16 Rady Miejskiej Gminy Ślesin z dnia 12 grudnia 2016 roku w sprawie przyjęcia gminnego Programu wspierania edukacji uzdolnionych uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i szkół ponadgimnazjalnych, zamieszkałych na terenie Gminy Ślesin, oraz określenia szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, form i zakresu pomocy w zakresie zwrotu: „i że jestem świadomy(a) odpowiedzialności karnej z art. 233 Kodeksu Karnego za zeznawanie nieprawdy lub zatajenie prawdy” - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

Przedmiotową uchwałę nr 218/XXIII/16 Rada Miejska Gminy Ślesin podjęła na sesji 12 grudnia 2016 r. Jako podstawę prawną uchwały powołano: art. 90t ust. 1 pkt 2, ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 ze zm.) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.).

Uchwałę doręczono Wojewodzie Wielkopolskiemu 23 grudnia 2016 r.

Dokonując oceny legalności przedłożonej do oceny uchwały organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Uchwałę nr 218/XXIII/16 z dnia 12 grudnia 2016 roku Rada Miejska Gminy Ślesin uchwaliła gminny Program wspierania edukacji uzdolnionych uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i szkół ponadgimnazjalnych zamieszkałych na terenie Gminy Ślesin oraz określiła szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, jak również formy i zakres tej pomocy. Załącznikiem do przedmiotowej uchwały jest wzór wniosku do Burmistrza Miasta i Gminy Ślesin o przyznanie stypendium za wybitne osiągnięcia w nauce, sporcie lub dziedzinie kultury i sztuki. We wzorze tego wniosku Rada zamieściła treść następującego oświadczenia: „Oświadczam, że powyższy wniosek został wypełniony zgodnie z prawdą i że jestem świadomy(a) odpowiedzialności karnej z art. 233 Kodeksu Karnego za zeznawanie nieprawdy lub zatajenie prawdy”.

W ocenie organu nadzoru obowiązuje wnioskodawcy do złożenia oświadczenia według ustalonej przez Radę treści - w części odnoszącej się do odpowiedzialności karnej - nie znajduje uzasadnienia prawnego. Żaden bowiem z przepisów art. 233 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2016 poz. 1137; dalej: „Kodeks karny”) nie stanowi podstawy przypisania wnioskodawcy odpowiedzialności karnej za zeznawanie nieprawdy lub zatajenie prawdy w postępowaniu o przyznanie stypendium, o którym mowa w art. 90t ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Postanowienia art. 233 Kodeksu karnego dotyczą przestępstw składania fałszywych: zeznań (§ 1 - 3), opinii, ekspertyz lub tłumaczeń (§ 4 - 4a) oraz oświadczeń (§ 6).

Przepis art. 233 § 1 Kodeksu karnego wprowadza odpowiedzialność karną za zeznawanie nieprawdy lub zatajanie prawdy, stanowiąc: „kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8”. Zgodnie z § 1a „jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5”. W § 2 ustawodawca przyjął, iż „warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie”. W przepisie § 3 przewidziana została klauzula niekaralności, a w przepisie § 5 możliwość nadzwyczajnego złagodzenia kary i odstąpienia od jej wymierzenia.

Podkreślić należy, że przestępstwa fałszywych zeznań można dopuścić się w postępowaniu sądowym albo też w innym postępowaniu, przy czym ustawodawca wymaga, by było to postępowanie prowadzone na podstawie ustawy. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 2 lutego 2004 r. (sygn. akt V KK 168/03) wyjaśnił: „Zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy przez świadka w postępowaniu innym niż sądowe wypełnia znamię czynności sprawczej przestępstwa określonego w art. 233 § 1 k.k. wtedy, gdy toczy się ono na podstawie ustawy, której przepisy stanowią, że zeznanie świadka służy za dowód w tym postępowaniu i uprawniają zarazem przyjmującego zeznanie do uprzedzenia świadka o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie”.

Ustawodawca w art. 233 § 6 rozciąga odpowiedzialność za składanie fałszywych zeznań również na składanie fałszywych oświadczeń przyjmując, że „przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej”. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach w wyroku z 25 października 2012 r. (sygn. akt I SA/Ke 506/12) stwierdził, że: „jeżeli ustawodawca zamierza nadać wymaganym oświadczeniom składanym przez zainteresowane podmioty rygor odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń (zeznań), to rygor ten wprowadza wprost do ustawy i dopiero wówczas, w razie przeniesienia kompetencji do określenia przez organ samorządu wzoru informacji i deklaracji, winien przewidzieć w treści upoważnienia wymóg pouczenia o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń (zeznań)”.

Odnosząc powyższe do badanej uchwały stwierdzić należy, iż postępowanie w sprawie o przyznanie stypendium, o którym mowa w art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty, nie jest postępowaniem w rozumieniu art. 233 § 1 Kodeksu karnego. Czynności z zakresu przyznawania i wypłacania przedmiotowego stypendium nie są bowiem czynnościami dokonywanymi na podstawie ustawy, ale na podstawie uchwały organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego podjętej w oparciu o upoważnienie zawarte w art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty. Z regulacji tejże wynika bowiem, że w przypadku przyjęcia regionalnych lub lokalnych programów wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży lub wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży, to organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnione do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze. Tym samym w omawianej sprawie nie znajdzie zastosowania przepis art. 233 § 1 Kodeksu karnego.

Możliwości odebrania pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczeń od wnioskodawcy w postępowaniu o przyznanie stypendium, o którym mowa w art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty, nie przewidują również przepisy ustaw stanowiących podstawę prawną podjęcia przedmiotowej uchwały, tj. ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o samorządzie gminnym. W konsekwencji wyklucza to zastosowanie w omawianej sprawie także przepisu art. 233 § 6 Kodeksu karnego.

Mając na względzie powyższe uznać należy, iż zawarcie oświadczenia o odpowiedzialności karnej z art. 233 Kodeksu karnego w treści uchwalonego przez Radę wzorze wniosku wykracza poza zakres kompetencji rady gminy. Uchybienie to stanowi istotne naruszenie prawa, tj. normy upoważniającej wynikającej z art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty, skutkujące koniecznością stwierdzenia nieważności uchwały w części dotkniętej stwierdzoną wadą prawną.

Badana uchwała jest aktem prawa miejscowego, co oznacza, że organ stanowiący musi ściśle dostosować podejmowane regulacje do zakresu upoważnienia ustawowego. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 94 przyznała organom

samorządu terytorialnego kompetencję do ustanawiania - na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie - aktów prawa miejscowego obowiązującego na obszarze działania tych organów. Zobligowała także organy władzy publicznej do działania na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji RP). Konstytucyjna zasada praworządności wyrażona w art. 7 w zw. z art. 94 Konstytucji RP wymaga, żeby materia regulowana wydanym aktem normatywnym wynikała z upoważnienia ustawowego i nie przekraczała zakresu tego upoważnienia. Każde unormowanie wykraczające poza udzielone upoważnienie jest naruszeniem normy upoważniającej i zarazem naruszeniem konstytucyjnych warunków legalności aktu prawa miejscowego wydanego na podstawie upoważnienia ustawowego (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 14 grudnia 2011 r.; sygn. akt II OSK 2058/11).

Wobec powyższego, należało orzec jak w sentencji.

Pouczenie: Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski

(-) Zbigniew Hoffmann